

ชื่อวิทยานิพนธ์ ความพร้อมของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตเปิดเนื้อแบบมีสัญญาผูกพัน
ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย

ผู้วิจัย นายบุญชัย ท้าวเขตร์ รหัสนักศึกษา 2579001161 **ปริญญา** เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริม
และพัฒนาการเกษตร) **อาจารย์ที่ปรึกษา** (1) รองศาสตราจารย์ ดร. สุนันท์ สีสังข์
(2) รองศาสตราจารย์ ดร. มณฑิชา พุทษาคำ **ปีการศึกษา** 2558

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร
(2) การจัดการฟาร์มเปิดเนื้อของเกษตรกร (3) ต้นทุนและผลตอบแทนของการเลี้ยงเปิดเนื้อ (4) สักยภาพ
ของเกษตรกรในการเลี้ยงเปิดเนื้อแบบมีสัญญาผูกพัน (5) การเลี้ยงเปิดเนื้อตามระบบมาตรฐานฟาร์มเปิดเนื้อของ
เกษตรกร และ (6) ปัญหาของเกษตรกรในการเลี้ยงเปิดเนื้อ

ประชากรที่ใช้ศึกษาคือ เกษตรกรผู้เลี้ยงเปิดเนื้อในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีการเลี้ยงมากกว่า 2000
ตัวต่อรุ่น ที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เลี้ยงเปิดเนื้อของกรมปศุสัตว์ จำนวน 112 ฟาร์ม ทำการศึกษาจากประชากร
ทั้งหมด ไม่มีการสุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม
คอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อหาค่าสถิติคือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า (1) เกษตรกรผู้เลี้ยงเปิดเนื้อส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 49.94 ปี
จบการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.57 คน แรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 3.46 คน
เกษตรกรมีรายได้จากการเกษตรนอกเหนือจากการเลี้ยงเปิดเนื้อ เฉลี่ย 98,701.43 บาทต่อปี รายได้นอกภาค
การเกษตรเฉลี่ย 67,247.37 บาทต่อปี และรายได้รวมทั้งหมดของครัวเรือน เฉลี่ย 165,948.8 บาทต่อปี
ในขณะที่ค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร เฉลี่ย 45,120.95 บาทต่อปี (2) ฟาร์มเลี้ยงเปิดเนื้อมีขนาดเฉลี่ย 8.24 ไร่
จำนวนโรงเรือนเฉลี่ย 1.56 โรงเรือน และมีจำนวนการเลี้ยงเฉลี่ย 3,964.83 ตัว ลักษณะโรงเรือนทั้งหมด
เป็นโรงเรือนแบบปิด และส่วนใหญ่เป็นการเลี้ยงแบบอิสระ โดยพบว่า อาหารและลูกเปิดส่วนใหญ่ได้มา
จากการติดต่อซื้อเองจากผู้จำหน่าย ระยะการเลี้ยงเฉลี่ย 46.79 วัน พักเล้าในแต่ละรอบการเลี้ยงเฉลี่ย 27.79 วัน
(3) ต้นทุนปัจจัยการเลี้ยงโดยเฉลี่ยต่อ 1 รอบการเลี้ยงเท่ากับ 1,523,703.39 บาท ในขณะที่ผลตอบแทนใน
การเลี้ยงเฉลี่ย 1,819,917.42 บาท (4) เกษตรกรส่วนใหญ่มีศักยภาพในการเลี้ยงเปิดเนื้อแบบมีสัญญาผูกพัน
โดยมีความพร้อมเกือบทุกด้าน มีการปรับปรุงบางประเด็นเพียงเล็กน้อย (5) เกษตรกรส่วนใหญ่มีการเลี้ยง
เปิดเนื้อได้ตามเกณฑ์มาตรฐานฟาร์มเกือบทุกประเด็น และ (6) ภาพรวมปัญหาของเกษตรกรในการเลี้ยง
เปิดเนื้ออยู่ในระดับปานกลาง 6 ประเด็น และระดับน้อย 4 ประเด็น

คำสำคัญ การส่งเสริมการผลิตเปิดเนื้อ การเกษตรแบบสัญญาผูกพัน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Thesis title: Farmer Readiness for an Extension of Duck Production under Contract Farming in the Eastern Region of Thailand

Researcher: Mr. Boonchai Taokhet; **ID:** 2579001161;

Degree: Master of Agriculture (Agricultural Extension and Development);

Thesis advisors: (1) Dr. Sunan Seesang, Associate Professor;

(2) Dr. Monticha Putsakum, Associate Professor; **Academic year:** 2015

Abstract

The objectives of this research were to study: (1) the socio-economic backgrounds of farmers, (2) duck farm management by farmers, (3) costs and returns of duck production, (4) farmer potentials for duck production under contract farming, (5) duck production adhering to farm standardization by farmers, and (6) farmer problems on duck production.

The population of this study were 112 registered farms in the eastern region of Thailand who had duck production with an amount of 2,000 or more per raising cycle. The data were collected from the total population without random sampling by using an interviewed questionnaire and analyzed by a computerized program to calculate frequency, percentage, mean, standard deviation, minimum and maximum values.

The research results showed that (1) the majority of interviewed farmers were male with an average age of 49.94 years and finished primary education. The averages of family members and labors were 3.57 and 3.46 persons. The averages of annual farm income (excluding the income of duck production), non-farm income, and the total farm income were 98,701.43, 67,247.37, and 165,948.8 baht respectively, while the annual farming expenses were 45,120.95 baht. (2) The averages of farm size, number of farm house, and number of duck per raising cycle were 8.24 rai (1 rai = 1,600 square meters), 1.56 houses, and 3,964.83 ducks. All of those houses were evaporation cooling system and the majority of farmers were not depended on any companies by purchasing feeds and ducklings from general sellers. The averages of raising cycle and break time were 46.79 and 27.79 days. (3) An average of production cost per raising cycle was 1,523,703.39 baht while the return was an average of 1,819,917.42 baht. (4) The potential of duck Production under contract farming, the majority of them had the readiness in all aspects, except a few of them were needed to have a little improvement. (5) Most of farmers had performed duck production adhering to farm standardization in almost every aspects. (6) The farmers had problems in duck production at the “moderate” level of six aspects and at “a little” level of four aspects.

Keywords: Extension of duck production, Contract farming, Eastern region of Thailand